

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2019 - 2020

Probă scrisă
Limba și literatura maghiară maternă

Test 28

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I

45 puncte

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

Csutak a vízen érkezett meg egészen szokatlan módon és erősen fuldokolva. A kiskutya még járni sem tudott – nemhogy úszni – így csak hentergett, hol a víz alatt, hol a víz felett, nyelte a vizet, és percei meg voltak számlálva, ámbár szép piros hajnal volt éppen, és verőfényes nap ígérkezett. Ekkor valami erő a partra kormányozta a kiskutyát, majd két hátsó lábánál fogva felemelte, mire Csutak kiadta magából a felesleges vizet, ami nem csoda, hiszen eddig a tejhez volt szokva.

– Azt az alakot kellene a víz alá nyomni, aki beledobott – gondolta az öreg Dobai, aki nyugdíjas postás volt, gyógynövénygyűjtő, és éppen vasárnapi ebédjét akarta kihorgászni a patakából, amikor Csutak akaratán kívül a vízi úton megérkezett, ámbár akkor még senki sem tudta, hogy erre a névre fog hallgatni.

Dobai újságpapírba csomagolta az eszmélődő kiskutyát, és a tarisznyába tette, gondolván, ha megmarad, úgyis kellene egy kutya a házhoz. [...]

– Olyan vagy, mint egy ázott csutak – mondja az öreg postás, és nem is gondol arra, hogy ezzel a névadás ünnepélye is megtörtént. Csutak erre vinnyogni kezd, és négylábra akar állni, ami sehogy se sikerül. [...]

– Ne légy erőszakos, Csutak – dörmög -, és szíve megtelik melegséggel, és Csutak szíve majd szétpattan a boldogságtól, hogy nevét hallja. A kiskutya ebben a névben és ebben a hangban él, mert ez a név a simogatás, a tej, a meleg és a játék. De ez a hang a tilalom is. [...]

–Várj, Csutak, meleg még... - és a kiskutya toporzékolva bár, de megvárta, míg Dobai beledugta ujját az ételbe, és csendesen azt mondta:

– Egyél Csutak!

Egy év múlva Csutak már nemcsak szavakat, de a hang árnyalatait is osztályozta, és a mozdulatokból majdnem annyit értett, mint a szavakból. [...]

– Gyere ide, Csutak! Hát látod, ez a nadragulya vagy farkascseresznye; hozzá ne nyúlj soha, érted? Jaj, hozzá ne nyúlj, nem szabad, nem szabad! No, szagold meg...

Csutak undorral szagolta meg a mérges növényt, és felborzolta a szőrét, mintha azt mondta volna:

– Még a szaga se jó.

(Fekete István: Csutak. Részletek)

1. Fogalmazd meg 5 mondatban, miről szól a részlet! 5 pont
2. Mutasd be 5–6 mondatban a részlet szereplőit, figyelj a köztük lévő viszonyra is! 5 pont
3. Értelmezd a következő kijelentéseket a szöveg alapján!

- percei meg voltak számlálva; ezzel a névadás ünnepélye is megtörtént; ez a név a simogatás, a tej, a meleg és a játék; szíve megtelik melegséggel; nemcsak a szavakat, de a hang árnyalatait is osztályozta!* 5 pont
4. Alakítsd át az alábbi mondatot a feladatoknak megfelelően: 5 pont
- Még a szaga se jó.*
- a. Legyen állító mondat!
 - b. Legyen múlt idejű közlés!
 - c. Legyen jövő idejű közlés!
 - d. Bővítsd jelzővel!
 - e. Halmazd az alanyt!
5. Toldalékolj az alábbi szavakat a feladatoknak megfelelően! 5 pont
- a. piros + jel
 - b. hajnal + határozórag
 - c. kutya + tárgy ragja
 - d. víz + melléknévképző
 - e. ugat + főnévi igenév képzője
6. Helyettesítsd ellentétes jelentésű szóval az alábbi szókapcsolatok aláhúzott tagját!
verőfényes nap; felesleges vizet; ne légy erőszakos; szíve megtelik melegséggel; szokatlan módon 5 pont
7. Mutass be egy neked tetsző állatot 10–15 mondatos leíró fogalmazásban! 15 pont

SUBIECTUL al II-lea

45 puncte

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre oldd meg a feladatokat!

1976. október 28-án tették közzé a RU0158 ügyiratszámú „Térbeli logikai játék” című szabadalmi bejelentést, amely később a legsikeresebb magyar találmánnyá vált, „bűvös kocka” vagy „Rubik-kocka” néven. [...] Rubik Ernő 1967-ben építészmérnökként végzett a Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karán, majd 1971-ig az Iparművészeti Főiskolán szobrászatot és belsőépítészetet tanult. 1975-ig építész-tervezőként dolgozott, majd visszatért tanítani az Iparművészeti Főiskolára, ahol tanársegéd, adjunktus, majd docens lett. A nyolcvanas évek elején főszerkesztője lett az ...És játék című lapnak, majd 1983-ban saját vállalkozást alapított Rubik Stúdió néven, ahol bútorokat és játékokat tervezett. 1982-1988 között három alapítványt hozott létre. 1987-től címzetes egyetemi tanár, 1990-től a Magyar Mérnökakadémia elnöke, később tiszteletbeli elnöke.

A Magyar Mérnökakadémián belül létrehozta a Rubik Nemzetközi Alapítványt a kiemelkedően tehetséges fiatal műszakiak és iparművészek támogatására. Jelenleg a Rubik Stúdiót vezeti, valamint játékszoftverek fejlesztésével és építészeti témákkal foglalkozik. Munkásságát 1983-ban Állami Díjjal, 1995-ben Gábor Dénes-díjjal ismerték el.

Nevéhez több logikai játék megalkotása fűződik. Mindenekelőtt a bűvös kocka (ami külföldön Rubik-kocka néven lett ismert), ami 1975-ös megjelenését követően óriási nemzetközi népszerűséget ért el. Első híres játékának megalkotása után példátlan terjedelemben foglalkozott vele a világsajtó. Később a kígyó (1977), a bűvös négyzetek (1985), a bűvös dominó és a Rubik-óra nevű játékokat is megalkotta, ám ezek népszerűsége már nem érte el a bűvös kockáét. Maga a bűvös kocka tulajdonképpen csak a térbeli mozgások szemléltetésére alkalmas eszköznek készült, később derült ki, hogy játékként is igen szórakoztató.

Rubik Ernő saját bevallása szerint nem törekszik arra, hogy felülmúlja a Rubik-kocka sikerét. „A kocka és annak nem könnyen, de végül is megszerezhető eredménye lehetővé tette számomra, hogy csakis azt csináljam, amit szeretek. Nincsenek más irányú

elkötelezettségeim, olyan kényszereim, ami miatt, sajnos, az emberek közül sokan a munkát negatív fogalomként értelmezik. Nem olyan pozitívumként, mint ahogy én gondolkodom róla. Persze megértem őket, hiszen a »kényszermunka« nem jó dolog. Az önkéntesen végzett értelmes tevékenység viszont nagyon is. Az élet sok mindent produkál, s én csak azt tudom kívánni mindenkinek, hogy valamilyen módon eljusson idáig. Persze minden tevékenységben meg lehet találni azt a bizonyos értelmes mozzanatot. Néha nehéz.” - vallotta a feltaláló. „Nem vagyok az a típus, aki mindig szeretne túltenni önmagán, szeretné meghaladni azt, amit egyszer már megcsinált. Az a lényeg, hogy amivel foglalkozom, abban örömet leljem.”

(<https://www.sztnh.gov.hu/hu/magyar-feltalalok-es-talalmanyaik/rubik-erno>)

1. Mikor szabadalmaztatták a Rubik-kockát? 5 pont
2. Kiket támogat a Rubik Nemzetközi Alapítvány? 5 pont
3. Eredetileg milyen céllal készült a bűvös kocka? 5 pont
4. Sorold fel, milyen logikai játékokat talált fel Rubik Ernő! 5 pont
5. Állítsd időrendi sorrendbe az alábbi életrajzi eseményeket! 5 pont
 - a. a Gábor Dénes-díj elnyerése
 - b. az építészmérnöki oklevél megszerzése
 - c. az Állami Díj elnyerése
 - d. a bűvös négyzetek megalkotása
 - e. a Magyar Mérnökakadémia elnöki tisztségének betöltése
6. Mivel NEM foglalkozott Rubik Ernő? Írd ki a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét! 4 pont
 - a. tanítás
 - b. újságszerkesztés
 - c. játékszoftverek fejlesztése
 - d. kémiai kísérletezés
 - e. bútortervezés
7. Milyen nézeteket vall a feltaláló a munkáról? Írj ki a vizsgalapra három információt! 6 pont
8. Egészítsd ki az alábbi mondatokat a szövegben olvasottaknak megfelelően! 5 pont
 - a. A bűvös kocka a magyar találmány.
 - b. Rubik Ernő 1982-1988 között három hozott létre.
 - c. A bűvös négyzet népszerűsége a bűvös kockáét.
 - d. A Rubik Stúdió a feltaláló saját
 - e. A példátlanul sokat foglalkozott Rubik Ernővel.
9. Szeretnél személyesen is találkozni Rubik Ernővel? Fogalmazd meg válaszodat 4–5 mondatban a szöveg alapján! 5 pont